

Aan de commissie(s)
ZOCS
WIISA

Geachte commissieleden,

Onderwerp:

Rapport Effecten deelname gezondheidsbevorderende trajecten 2020/2021.

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Van werkzoekenden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt wordt verwacht dat zij actief meedoen in de samenleving, bijvoorbeeld door het verrichten van vrijwilligerswerk, mantelzorg of taal cursus. In Rotterdam noemen we dit de Prestatie010. De werkzoekende kiest zelf de invulling van de Prestatie010. Een van de manieren waarop de werkzoekende invulling kan geven aan de Prestatie010 is het volgen van gezondheidsbevorderende trajecten. In samenwerking met zorgverzekeraar VGZ, als onderdeel van het contract voor het Rotterdampakket, ontwikkelden we begin 2016 gezondheidstrajecten voor deze doelgroep. In november 2018 informeerden we u over de gezondheidstrajecten die plaatsvonden in 2016 en 2017 en de resultaten hiervan (brief 18bb5489). In september 2020 informeerden we u over de trajecten die plaatsvonden in 2018 en 2019 (brief 20bb10954). In de periode 1-1-2020 tot 1-4-2021 vonden opnieuw gezondheidstrajecten plaats. Deze zijn wederom gemonitord door bureau Mediad. In deze brief lichten we het rapport Effecten deelname aan gezondheidsbevorderende trajecten 2020/2021 toe. Het rapport is als bijlage toegevoegd.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Verordening tegenprestatie Participatiewet Rotterdam 2015
- Beleidskader Mensenwerk
- Kader Nieuw Rotterdams Welzijn 2016-2019
- Heel de Stad
- Gezond010: Het Akkoord

Achtergrond van de gezondheidstrajecten

Voor een deel van de werkzoekenden is de directe stap naar betaald werk nu nog een stap te ver. Van hen verwachten we dat zij actief meedoen in de samenleving door bijvoorbeeld het verrichten van vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere vormen van activering. Hierdoor leveren werkzoekenden een maatschappelijke bijdrage en werken zij aan hun persoonlijke ontwikkeling. Het volgen van een gezondheidsbevorderend traject is een voorbeeld van een Prestatie010. Dit kan voor werkzoekenden een opstapje zijn naar een vervolgtraject, zodat zij hun afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen.

Tegelijkertijd zien we in deze doelgroep veel werkzoekenden die middels de collectieve zorgverzekering, het zogenoemde VGZ-Rotterdampakket (voor Rotterdammers met een laag inkomen en hoge zorgbehoefte), verzekerd zijn. In Rotterdam zijn ruim 62.000 inwoners verzekerd met dit pakket, waarvan ca. 24.000 Rotterdammers met een bijstandsuitkering. Juist mensen met een lage sociaaleconomische positie kampen vaker met gezondheidsproblematiek. Samen met VGZ willen we deze mensen bereiken met trajecten waarmee zij hun gezondheid verbeteren en hen toeleiden naar een gezondere en actieve leefstijl. In 2016 zijn daarom de welzijnsaanbieders die in het kader van de aanbesteding Nieuw Rotterdams Welzijn actief zijn, gevraagd om met voorstellen te komen voor gezondheidsbevorderende trajecten voor werkzoekenden. Dit heeft geleid tot voorstellen die per gebied in duur en inhoud kunnen verschillen. In 2016/2017 heeft een eerste tranche gezondheidstrajecten plaatsgevonden. Deze tranche is begeleid door een monitor om de resultaten te meten (zie 18bb5490). Gezien de goede resultaten heeft de stuurgroep VGZ-Rotterdam besloten tot een tweede tranche in 2018/2019 en omdat de resultaten onverminderd goed bleven, is in de stuurgroep VGZ-Rotterdam vervolgens afgesproken de trajecten te blijven financieren tot eind 2023. In totaal hebben sinds de start tot april 2021 totaal 1.494 deelnemers (verdeeld over 14 gebieden) een gezondheids-traject afgerond.

In de periode van bijgevoegde rapportage, 1-1-2020 tot 1-4-2021, hebben 471 deelnemers een traject afgerond. Vanwege de corona-maatregelen bleven de aantallen achter op de toekenningen. De welzijnsorganisaties en in het bijzonder stichting Inmovement hebben bijzonder snel het aanbod aangepast aan de nieuwe situatie, maar de corona-maatregelen hebben ook geleid tot uitval en minder aanmeldingen.

Monitor gezondheidstrajecten 2020-2021

Deelnemers aan de gezondheidsbevorderende activiteiten zijn op drie momenten (bij aanvang, direct na afloop en een half jaar na afloop van het traject) door het onderzoeksbureau in samenwerking met de welzijnsorganisaties bevraagd over hun gezondheid en gezondheidsbeleving. Op die manier kon worden gezien of er in de loop van het traject en een half jaar na afloop veranderingen zouden plaatsvinden. Dit keer werd voor het eerst een half jaar na afloop de vragenlijst afgenomen. De vorige keren was dit een maand na afloop. Dit heeft tot gevolg gehad dat minder mensen deelnamen aan de derde meting, maar een responsrapportage van 82% is nog steeds een goede score. Het rapport heeft twee delen. Het eerste deel betreft 471 deelnemers die de eerste en de tweede meting hebben ingevuld. Het tweede deel betreft 387 deelnemers die aan de eerste, de tweede én de derde meting hebben deelgenomen. De eerste twee metingen zijn digitaal, vaak onder begeleiding van welzijnsorganisaties, afgenomen. De derde meting is telefonisch door het onderzoeksbureau afgenomen.

De vragen zijn gesteld over drie thema's:

1. Gezondheid en leefstijl
2. Zorg- en medicijngebruik
3. Welbevinden

Bij de derde meting zijn ook vragen gesteld over activering en het oordeel over het gevolgde traject.

De uitkomsten van de monitor volgen hieronder puntsgewijs. Het volledige rapport treft u in de bijlage.

Thema gezondheid en leefstijl

- Deelnemers zijn dagelijks meer groenten en fruit gaan eten en het aantal dagen per week waarop zij snacks eten, daalde van gemiddeld 3,4 dagen bij de eerste meting, naar 2,5 bij de tweede meting, naar 1,8 bij de derde meting.
- Deelnemers drinken dagelijks minder frisdrank en vruchtensap en meer water. Het aantal dagen per week waarop alcohol wordt gedronken is gedaald.
- Het percentage zware rokers (20 sigaretten of meer per dag) is gedaald van 29% naar 27 % bij de tweede meting, naar 22 % bij de derde meting. Maar het aantal rokers is niet significant gedaald. Ook zien we geen noemenswaardig verschil bij de indicator 'rookvrij huis'.
- We zien een significante toename van het aantal deelnemers dat dagelijks meer dan 30 minuten achter elkaar sport of beweegt.
- De ervaren gezondheid is significant verbeterd.
- Hoewel niet significant, zien we een verbetering bij de indicator gezond gewicht. Het percentage deelnemers met ernstig overgewicht is gedaald van 39% bij de eerste meting én 39% bij de tweede meting, naar 37% bij de derde meting.

Thema zorg en medicijngebruik

- Er is een daling te zien van het aantal deelnemers dat de afgelopen 2 maanden contact heeft gehad met de huisarts.
- Het aantal contacten met de geestelijke gezondheidszorg is significant gedaald.
- Het gebruik van fysiotherapie is bij de tweede meting significant gedaald, maar bij de derde meting, hoewel nog steeds lager dan bij de eerste meting, weer toegenomen.
- We zien een lichte daling in het percentage deelnemers dat de laatste 12 maanden medicijnen heeft gebruikt.

Thema welbevinden

- Zowel de veerkracht als het welbevinden is significant vergroot en hierbij zien we een trend die zich doorzet bij de derde meting. Zo zegt 38% van de deelnemers bij de eerste meting dat zij weten hoe zij met problemen in het leven om moeten gaan. Bij de derde meting is dit percentage gestegen naar 68%.
- Op de vraag hoe vaak zij zich de afgelopen 4 weken neerslachtig of somber voelden antwoordt 67% bij het begin van het traject soms, meestal of altijd deze gevoelens te hebben gehad. Bij de tweede meting is dit 54% en bij de derde meting 53%.

Oordeel over het traject en activering

Alleen bij de derde meting zijn vragen over deze onderwerpen gesteld. Bijna alle deelnemers (96%) zijn tevreden over het gezondheidstraject en 93% van de deelnemers zou het een ander aanraden. Gemiddeld geven zij het traject een rapportcijfer 7,9. Het grootste deel van de deelnemers (76%) is na het traject blijven of gaan sporten of bewegen. Ook zijn deelnemers vrijwilligerswerk gaan doen of een cursus gaan volgen.

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij aanvang van het traject veel deelnemers al actief waren als vrijwilliger of al een cursus volgden en dat zijn blijven doen.

Samenvattend zien we dat ondanks de corona-pandemie veel indicatoren een positieve trend tonen die zich doorzet bij de derde meting dan wel bestendigd wordt bij de derde meting een half jaar na afloop van het gezondheidstraject.

Het laatste hoofdstuk van het rapport maakt een vergelijking met voorgaande monitors. Hoewel de metingen niet helemaal vergelijkbaar zijn, is daar duidelijk te zien dat positieve effecten van de gezondheidstrajecten een bestendige lijn laten zien.

Vervolg

Voor de huidige periode 1-4-2021 tot 1-6-2022, de 4e tranche van de gezondheidstrajecten, zijn voor 752 deelnemers toekenningen gedaan aan de welzijnsorganisaties. Ook deze tranche wordt begeleid door een monitor. De resultaten daarvan kunt u eind dit jaar/begin volgend jaar verwachten.

Met vriendelijke groet,

Christine Eskes
Wethouder Volksgezondheid, Zorg, Ouderen en Sport

Richard Moti
Wethouder Werk, Inkomen, NPRZ en EU-migranten

Bijlage:

Rapport effect deelname gezondheidstrajecten tranche 2020 - 2021